

The background features a stylized, high-contrast illustration of the Statue of Liberty in blue and white, set against a backdrop of thick, diagonal red and white brushstrokes that evoke the stripes of the American flag. The top left corner shows a blue field with white stars, also rendered in a stylized, brush-painted manner.

Ustrój polityczny Stanów Zjednoczonych

A world map with a light purple background. The United States, including Alaska and Hawaii, is highlighted in a dark green color. The rest of the world's landmasses are shown in a light purple hue with white outlines for countries.

Stany Zjednoczone – państwo federacyjne w Ameryce Północnej.

Trzecie pod względem liczby ludności państwo, czwarte pod względem powierzchni.

Terytorium *de facto* należącym do tego państwa jest również baza wojskowa Guantánamo na Kubie, formalnie dzierżawiona od 1903 r.

Stany Zjednoczone są pierwszym krajem na świecie, w którym uchwalono konstytucję.

Wojna o niepodległość – konflikt zbrojny pomiędzy Królestwem Wielkiej Brytanii a jego trzynastoma koloniami w Ameryce Północnej w latach 1775–1783.

Deklaracja niepodległości Stanów Zjednoczonych

Akt prawny autorstwa m.in. Thomasa Jeffersona, uzasadniający prawo Trzynastu Kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej do wolności i niezależności od króla Wielkiej Brytanii, Jerzego III.

Ogłoszona 4 lipca 1776 w Filadelfii podczas II Kongresu Kontynentalnego. Idee zawarte w *Deklaracji* to synteza poglądów ówczesnych myślicieli oświeceniowych.

Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki

17 września 1787 r.

Weszła w życie 4 marca 1789.

Konstytucja stworzyła federację stanów i rząd federalny – zastępując konfederację stanów powstałą na mocy tzw. Articles of Confederation

Konstytucja USA składa się z:

Wstępu – określa zasady państwa opartego na idei suwerenności ludu.

Siedmiu artykułów:

art. I – mówiący o władzy ustawodawczej Kongresu,

art. II – władza wykonawcza prezydenta,

art. III – określający pozycję sądów federalnych,

art. IV – ustalający model relacji pomiędzy władzą federalną a stanami,

art. V – określa sposoby zmiany konstytucji,

art. VI – przedstawia system pisanych źródeł prawa, zaliczając do najwyższego prawa konstytucję

27 poprawek – za najważniejsze uważa się pierwsze dziesięć poprawek, tzw. *Deklarację Praw (The Bill of Rights)*, w których zawarto podstawowe prawa obywateli USA.

Konstytucja wprowadza podział władz, określając trzy odrębne funkcje aparatu państwowego: ustawodawczą, wykonawczą i sędziowską.

Ponadto ustanawia niepołączalność funkcji i stanowisk, także system hamulców i równoważenia się poszczególnych organów państwa, uniemożliwiający dominację któregoś z nich:

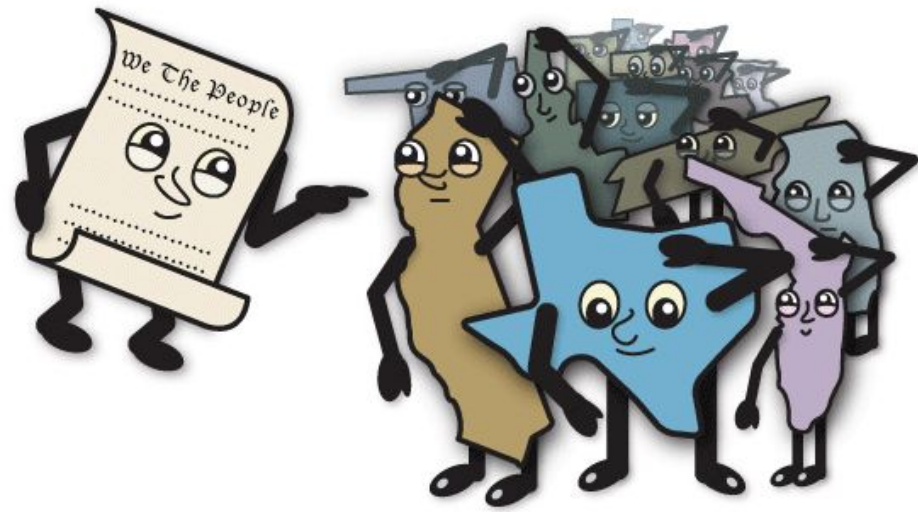
- Prezydent wchodzi na teren działalności Kongresu, stosując weto, a na teren sędownictwa, nominując sędziów;
- Kongres może owo weto obalić, uchwała fundusze na wykonywanie prawa oraz może złożyć prezydenta z urzędu w przypadku złamania przez niego prawa;
- Sąd Najwyższy natomiast może pozbawić mocy obowiązującej ustawy Kongresu.

Konstytucja amerykańska jest jedną z najbardziej „sztywnych” konstytucji na świecie. Spośród dwóch dopuszczonych przez art. V trybów jej zmiany, praktycznie stosowany jest pierwszy, polegający na uchwaleniu poprawki w jednakowym brzmieniu przez obie izby Kongresu (co jednak nazywa się „propozycją” Kongresu), większością $\frac{2}{3}$ głosów w każdej izbie, a następnie ratyfikowanie jej przez parlamenty $\frac{3}{4}$ ogólnej liczby stanów (tj. obecnie – 38). Drugi typ dokonywania zmian polega na zgłoszeniu przez $\frac{2}{3}$ legislatur stanowych żądania zwołania Konwencji Konstytucyjnej (zwołania tego ma dokonać Kongres), która także uchwalalaby „propozycje” poprawek, poddane identycznemu trybowi ratyfikacji przez stany.

W USA władza państwowa jest podzielona pomiędzy rząd centralny a rządy części składowych federacji – stanów.

Rozwój federalizmu w USA można podzielić z grubsza na trzy okresy:

- do połowy XIX w. formuła tzw. formalizmu dualistycznego
- w XX w. pojawia się tzw. federalizm kooperatywny
- Reforma Reagana. Likwidacja 25% subsydiów federalnych, ograniczanie liczby programów pomocy dla stanów itd.

USA składa się z 50 stanów,

Każdy ze stanów posiada własną legislatywę i gubernatora.

Gubernator
sprawuje funkcje
władzy
wykonawczej.

Często także stoi
na czele stanowej
Gwardii
Narodowej,
posiada również
prawo łaski.

Podział władzy

Władzę wykonawczą sprawuje Prezydent.

Władzę ustawodawczą sprawuje Kongres, składający się z dwóch izb: Izby Reprezentantów i Senatu.

Na czele władzy sądowniczej stoi Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych

System prawny Stanów Zjednoczonych

W Stanach Zjednoczonych obowiązuje system prawa, wywodzący się bezpośrednio z prawa angielskiego.

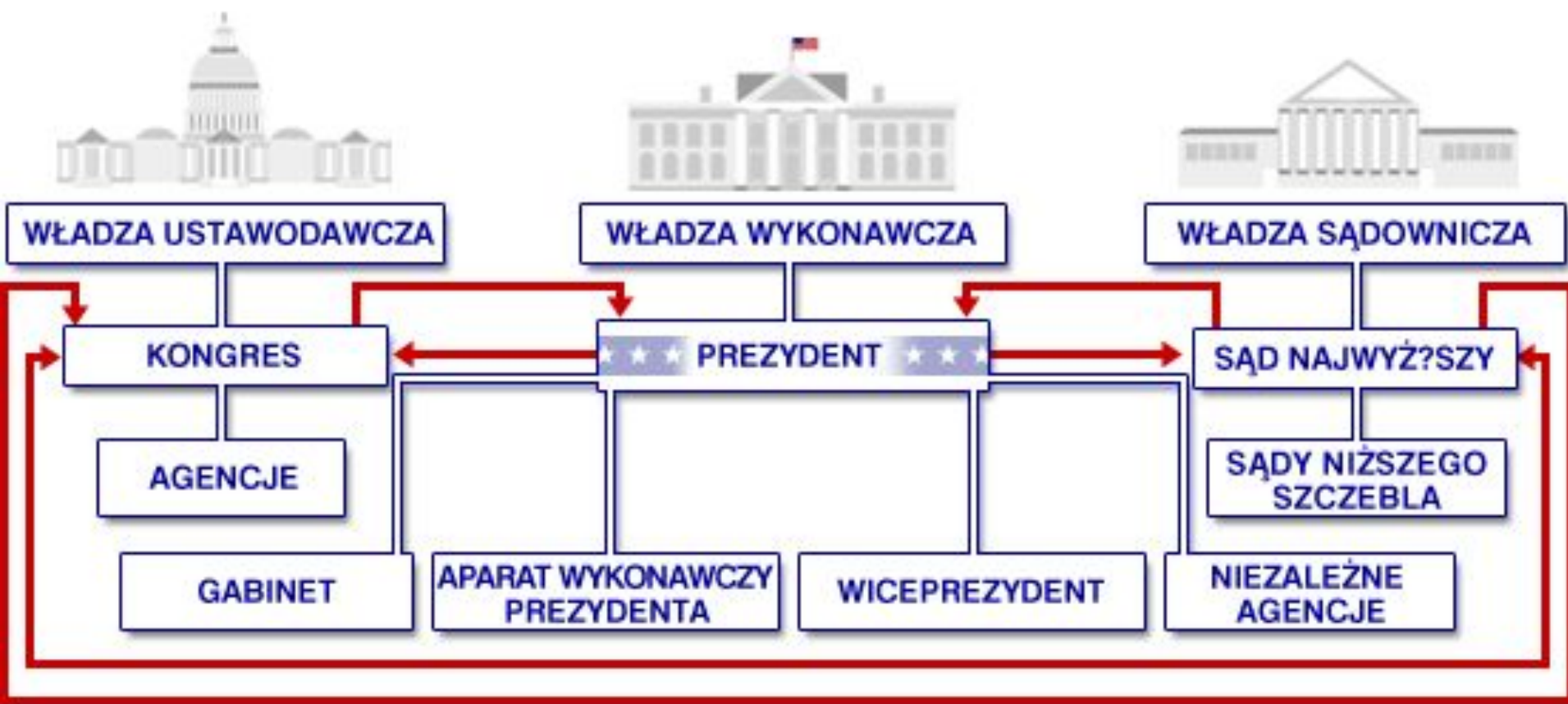
System prawny ma charakter dwustopniowy.

Prawo w Stanach Zjednoczonych nie jest systemem jednolitym.

Podstawowym źródłem prawa w Stanach Zjednoczonych jest Konstytucja.

Pozostałe źródła prawa muszą być zgodne z konstytucją Stanów Zjednoczonych.

W Stanach Zjednoczonych wyróżnia się prawo materialne i prawo formalne.

→ System kontroli władzy

System polityczny w USA jest systemem prezydenckim. Prezydent pełni funkcje głowy państwa i kieruje rządem. Prezydent kieruje pod adresem Kongresu orędzia. Może w drodze weta zawiesić przedstawiony przez Kongres projekt ustawy. Weto prezydenckie może być odrzucone, gdy ponownie projekt ten zostanie przyjęty większością 2/3 głosów w Izbie Reprezentantów i w Senacie.

Prezydent zawiera traktaty międzynarodowe, zatwierdza zarządzenia i uchwały wymagające zgodnego stanowiska obu izb parlamentu. Kadencja - 4 lata.

Prezydent mianuje wyższych urzędników, jest głównodowodzącym armii i floty USA.

Wybory są pośrednie: wyborcy głosują na elektorów (5380 osób), a ci na kandydatów na prezydenta.

Prezydencka kampania wyborcza składa się z 3 etapów:

- nominacja kandydatów przez partie
- wybory powszechne
- wybór prezydenta przez kolegium elektorów

Po obliczeniu wyników głosowania powszechnego następuje głosowanie na prezydenta kolegium elektorskiego.

Kandydować ma prawo obywatel USA, mający minimum 35 lat, zamieszkujący w Stanach Zjednoczonych przez co najmniej 14 lat, posiadający pełnię praw publicznych.

Zgłaszać kandydatów mogą grupy wyborców, partie polityczne, a także sama osoba zainteresowana kandydowaniem.

W wyborach powszechnych obywatele posiadający czynne prawo wyborcze decydują o tym, który z kandydatów otrzyma głosy elektorskie przypisane do poszczególnych stanów.

Głosowanie powszechne odbywa się w listopadzie roku wyborczego, a głosowanie w kolegium w grudniu.

Donald Trump

Zaprzysiężenie Donalda Trumpa odbyło się 20 stycznia 2017 roku.

W chwili objęcia urzędu Donald Trump miał 70 lat, 7 miesięcy i 7 dni.

Jest trzecim w historii prezydentem tego kraju posiadającym niemieckie korzenie.

Nowy rząd będzie się kierował zasadą pokój poprzez siłę.

Głównym priorytetem nowego rządu miałyby być pokonanie Państwa Islamskiego.

Wskazano też Koreę Północną i Iran jako potencjalnych agresorów.

Zapowiedziano wzmocnienie ochrony granic, utrzymanie dotychczasowych sojuszy oraz tworzenie nowych.

Wiceprezydent

Jest obierany na cztery lata wraz z prezydentem.

Na wiceprezydenta może kandydować osoba, która posiada bierne prawo wyborcze w wyborach prezydenckich.

Wiceprezydent automatycznie zostaje prezydentem w wyniku: śmierci, zrzeczenia się lub usunięcia z urzędu prezydenta.

Wiceprezydent z nominacji obejmuje urząd po zatwierdzeniu przez połączone izby Kongresu.

Mike Pence

W latach 2013–2017 gubernator stanu Indiana.

48 wiceprezydent i przewodniczący Senatu Stanów Zjednoczonych od 20 stycznia 2017.

Władzę ustawodawczą sprawuje 2-izbowy Kongres:
Izba Reprezentantów i Senat.

Obie izby różnią się zasadniczo. Są odrębnymi instytucjami, ale są od siebie współzależne.

Czynne prawo wyborcze do Kongresu mają obywatele amerykańscy, którzy ukończyli 18 rok życia.

Kompetencje Kongresu można podzielić na kilka rodzajów:

- ustrojodawcze
- ustawodawcze
- kreacyjne
- sędownicze i śledcze
- kontrolne

Ponad 3/4 wszystkich inicjatyw to dzieło administracji prezydenckiej.

Projekty uważane za kontrowersyjne wnoszone są najpierw do tej izby, w której istnieją większe szanse na szybkie przyjęcie.

Po zatwierdzeniu ustawa wędruje do prezydenta, który składa swój podpis.

Kongres może przełamać prezydenckie weto za pomocą większości 2/3 obu izb.

W Kongresie większość prac odbywa się w komisjach.

Wyróżnia się komisje:

- stałe
- specjalne
- wspólne
- uzgadniające

Izba Reprezentantów

Składa się z 435 członków.

Wybory odbywają się co 2 lata.

Przewodniczącym Izby jest Speaker.

Speaker podejmuje decyzje w sprawach porządku obrad, przekazuje projekty ustaw właściwym komisjom, powołuje członków specjalnych, wspólnych i uzgadniających komisji.

Senat Stanów Zjednoczonych

Kadencja – 6 lat

Wybory co 2 lata

Na 1/3 składu izby

Każdy stan ma dwa miejsca w Senacie

Kompetencji:

- zatwierdzanie sędziów, członków rządu itd.
- zatwierdzanie bądź odrzucanie traktaty zawierane przez Prezydenta
- impeachment prezydenta lub sędziów

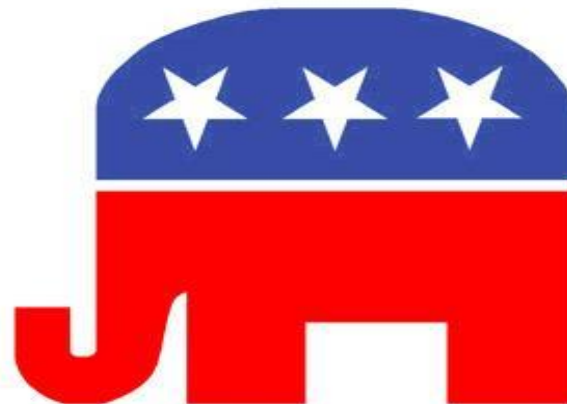
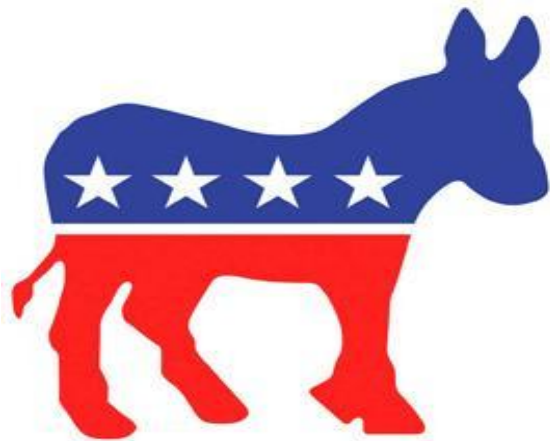
Skład

Przewodniczącym Senatu jest wiceprezydent.

Każdy z 50 stanów jest reprezentowany przez dwóch senatorów.

żaden stan nie może być, bez swej zgody, pozbawiony równego prawa głosu.

Bierne prawo wyborcze do Senatu mają osoby, które ukończyły 30 lat, są obywatelami amerykańskimi od co najmniej 9 lat i mieszkają w stanie, z którego kandydują.

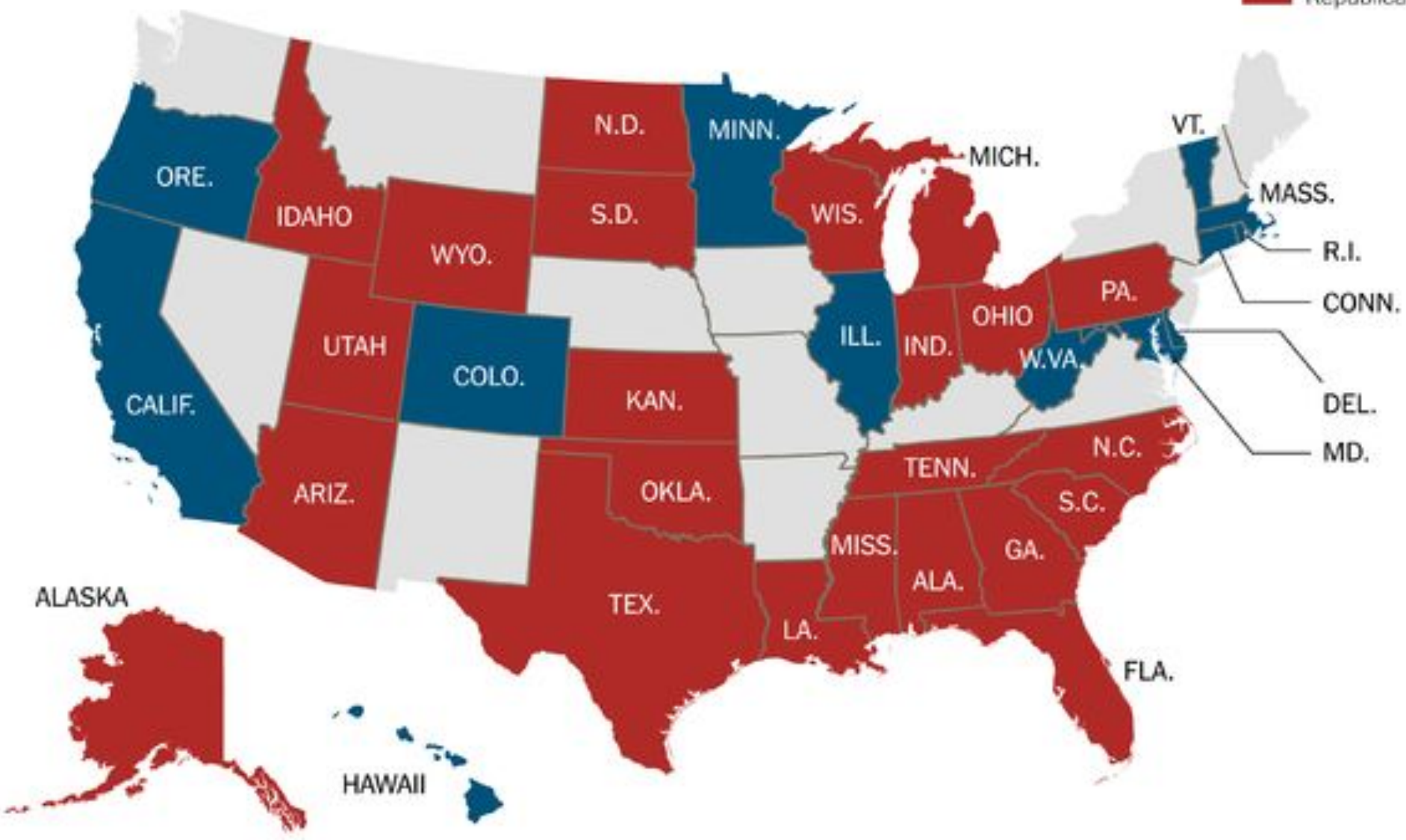
System partyjny

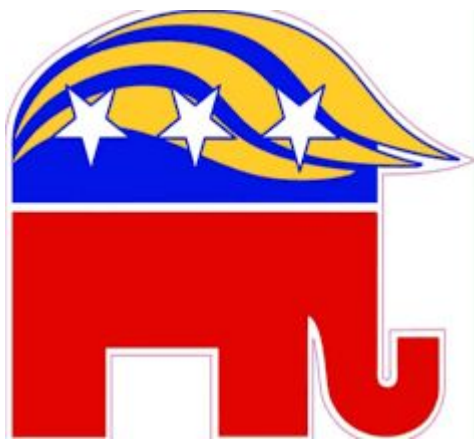
Liczą się tylko dwie partie polityczne: Partia Demokratyczna i Partia Republikańska.

Najwyższym szczeblem struktury organizacyjnej jest komitet krajowy. Składa się z przedstawicieli wysuwanych przez delegacje partyjne stanów.

Komitet krajowy gromadzi fundusze i zbiera informacje dotyczące przyszłych kampanii wyborczych.

Democratic
Republican

Partia Republikańska | Republican Party

„Grand Old Party”

Konserwatywna partia polityczna

Założona w 1854 r.

Wśród Republikanów można wyróżnić cztery grupy ideowe:

- liberałów
- konserwatywnych liberałów
- konserwatystów
- neokonserwatystów

popierają

wolny rynek
niskie podatki
walkę z monopolami
walkę z przestępczością
prawo do posiadania broni palnej
dla każdego

sprzeciwiają się

napływowi nielegalnych imigrantów
do USA
legalizacji aborcji
eutanazji
stosowania kary śmierci

Partia Demokratyczna | Democratic Party

Powstała w 1828 r.

Współcześnie nurtem przewodnim w Partii Demokratycznej jest socjalliberalizm.

Dominującym poglądem parlamentarzystów Partii Demokratycznej jest obecnie progresywizm i centrum, a mniejszość stanowią konserwatyści.

Do Partii Demokratycznej należało 15 prezydentów. Pierwszym był Andrew Jackson, a ostatnim prezydent Barack Obama.

Do partii należy też 16 obecnych gubernatorów stanów.

Partie trzecie odgrywają rolę marginalną.
Rola ich polega na zwracaniu uwagi na kwestie ignorowane przez wiodące partie.

Do najbardziej znanych partii mniejszościowych zaliczyć można:

- Socjalistyczną Partię Pracy
- Partię Libertariańską
- Partię Socjaldemokratów USA
- Komunistyczną Partię Stanów Zjednoczonych
- Amerykańską Partię Niezależną
- Amerykańską Partię nazistowską
- Partię Postępową

Władza sędziowska

Sędownictwo federalne składa się z trzech szczebli:

- sądy dystryktowe
- sądy apelacyjne
- sąd Najwyższy

Władza sędziowska ma trzy funkcje:

- kreacyjną
- interpretacyjną
- rojektodawczą

Różnice między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi

Brak feudalizmu w Stanach Zjednoczonych.

Różnorodność rasowa i kulturowa.

Amerykanie są mało skłonni zezwolić państwu na wspomaganie biednych.

Amerykański rząd jest centralny, ale administracja jest zdecentralizowana.

Stany Zjednoczone są jedynym państwem, które ma XVIII-wieczne instytucje polityczne.

Obecnie przeciętny Europejczyk pracuje około 1600 godzin rocznie, przeciętny zaś Amerykanin około 2300 godzin więcej.

Europejczycy mają mniej dzieci.

Statystycznie Europejczycy płacą wysokie podatki, są częściej bezrobotni oraz żyją w państwach z mniej sprawnym rynkiem.

Europejskie uniwersytety są finansowane z jego budżetu państwa, natomiast w Stanach Zjednoczonych uniwersytety działają na w pełni konkurencyjnym rynku.

Stany Zjednoczone mają najwięcej laureatów Nagrody Nobla, nowych patentów itd., Europejczycy natomiast przyzwyczajeni są do opieki państwa.

W obliczu nierówności Europejczycy są bardziej niezadowoleni i mniej wierzą w poprawę swojej sytuacji.

Różnice dotyczą także wyznawanych wartości i postrzegania rzeczywistości.

Amerykanie wierzą, że mogą zmienić swoje życie i osiągnąć wyznaczony cel, natomiast Europejczycy liczą bardziej na pomoc państwa niż na siebie.

Dziękuję za uwagę!